

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Groningen:

- hem op 15 juli 2008 ten onrechte hebben aangehouden
- hem niet op een zorgvuldige wijze hebben aangehouden door de aanhouding met veel machtsvertoon te laten plaatsvinden
- niet tijdig hebben gereageerd op zijn signalen met betrekking tot zijn gezondheidstoestand tijdens zijn verblijf in een ophoudcel op het politiebureau
- hem tijdens zijn aanhouding dan wel tijdens zijn insluiting niet de reden van de aanhouding hebben meegedeeld
- hem op het politiebureau niet hebben verhoord ter zake van de verdenking die jegens hem bestond.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Op 15 juli 2008 werd verzoeker kort na 18:00 uur op de Hereweg in Groningen aangehouden. Hierbij waren meerdere politieambtenaren van het regionale politiekorps Groningen betrokken. Verzoeker werd al rijdend in zijn auto door de politie tot stilstand gebracht. Vervolgens werden hij en zijn passagier C. door een politieambtenaar met een semafoon uit de auto gepraat, waarbij twee andere politieambtenaren hun vuurwapens op verzoeker en C. gericht hadden. Vanuit veiligheidsoogpunt had de politie de zijwegen ter hoogte van de locatie afgezet.
2. Na zijn aanhouding werd verzoeker overgebracht naar het politiebureau aan de Rademarkt. Nog dezelfde avond werd hij vrijgelaten.
3. Eerder op de dag, om 16:00 uur, was er een telefonische melding van bedreiging bij de politie binnengekomen. De melding was afkomstig van R., de vriendin van de broer van verzoeker. Zij gaf aan dat verzoeker haar door de telefoon ernstig had bedreigd en had gezegd dat hij naar haar toe kwam. Ook gaf R. aan dat zij van haar partner J. had vernomen dat verzoeker in het bezit zou zijn van een mini-Uzi en dat dit wapen was gezien tijdens een ruzie in het voorgaande weekend in café H. Een uur later verschenen R. en J. op het politiebureau met een 9-mm patroon die zij zeiden in de brievenbus te hebben gevonden. Zij vertelden daar ook dat verzoeker naar hen onderweg was om hen iets aan te doen. R. heeft van de bedreiging door verzoeker op 16 juli 2008 aangifte gedaan.

4. De politie besloot tot de aanhouding van verzoeker op basis van de meldingen van bedreiging en de 9-mm patroon, informatie over mogelijk vuurwapenbezit van verzoeker (een mini-Uzi) en de historie van verzoeker in het bedrijfsprocessensysteem. De aanhouding werd uitgevoerd via de zogenaamde autoprocedure (dat wil zeggen "uitpraatprocedure vuurwapengevaarlijke verdachte(n)").

5. Op 22 augustus 2008 heeft verzoeker via zijn advocaat een klacht ingediend bij de korpsbeheerder over het politieoptreden. Met name klaagde verzoeker erover dat hij ten onrechte was aangehouden en dat de aanhouding op disproportionele wijze plaatsvond. Ook klaagde hij erover dat niet tijdig was gereageerd op zijn belsignalen vanuit de ophoudcel in het politiebureau. Verder klaagde hij erover dat hij niet was ingelicht over de reden van aanhouding en niet was voorgeleid aan een hulpofficier van justitie.

6. De korpsbeheerder verklaarde de klacht van verzoeker, in navolging van het advies van de klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen, op alle onderdelen ongegrond.

II. Het aanhouden van verzoeker

Standpunt verzoeker

1. Verzoeker vindt dat hij ten onrechte was aangehouden. Hij stelt dat hij het slachtoffer is van een valse melding van bedreiging en wapenbezit van zijn broer J., met wie hij omstreeks 16:35 uur tijdens een telefoongesprek een woordenwisseling had over een familieaangelegenheid. Verzoeker ontkent bedreigingen te hebben geuit in dat gesprek. Volgens verzoeker had hij tegen zijn broer gezegd: "Wat ben jij een waardeloze klootzak" en daarna: "Als je nou voor mij zou staan, dan zou ik je een stoot voor je kop geven, van hier tot aan Tokio".

2. Verzoeker vindt dat de politie de melding van zijn broer eerst nader had moeten onderzoeken voordat tot actie werd overgegaan, zeker nu zijn broer volgens verzoeker al eens eerder een valse aangifte tegen hem had gedaan, die hij later introk. Volgens verzoeker had de politie de kogel waarmee zijn broer naar het politiebureau kwam op verzoekers vingerafdrukken of DNA kunnen onderzoeken, omdat deze gegevens bij de politie bekend zijn.

3. Verzoeker vindt ook dat de politie de ruzie in café H. op 13 juli 2008 beter had moeten onderzoeken. In ieder geval had de politie volgens verzoeker niet meteen mogen afgaan op de verklaring van zijn broer dat verzoeker daar met een mini-Uzi was geweest, want zijn broer was er zelf niet bij geweest. Verzoeker geeft aan pas na de ruzie te zijn aangekomen en toen van andere klanten te hebben gehoord dat zijn vriend B. met een mini-Uzi in het café was geweest.

4. Volgens de advocaat bestond er voor de aanhouding van verzoeker wegens vermoedelijk wapenbezit onvoldoende basis in de melding van de broer. Ook de 'staat van dienst' van verzoeker in het registratiesysteem van de politie bood volgens de advocaat onvoldoende basis voor de (wijze van) aanhouding.

5. Verzoeker vindt het niet juist dat hij nog steeds op zijn verleden wordt afgerekend. Volgens verzoeker is hij inmiddels 360 graden veranderd, maar blijft zijn slechte naam hem achtervolgen.

Standpunt korpsbeheerder

6. De korpsbeheerder gaf in zijn brief van 6 mei 2009 aan dat hij bij zijn eerdere oordeel over de klacht bleef. Op 9 januari 2009 had de korpsbeheerder, in navolging van het advies van de klachtencommissie, de klacht ongegrond verklaard. De klachtencommissie concludeerde dat de politiemedewerkers op zorgvuldige wijze hadden besloten tot aanhouding van verzoeker.

7. De korpsbeheerder gaf in zijn reactie op een aanvullende vraag van de Nationale ombudsman aan dat de aanhouding op heterdaad had plaatsgevonden. Er was weliswaar enige tijd verstreken tussen de meldingen en de aanhouding, maar de korpsbeheerder gaf aan dat de politiemedewerkers vanaf de meldingen continu met de zaak bezig waren geweest. Er was volgens de korpsbeheerder dan ook geen aanleiding om een machtiging tot aanhouding buiten heterdaad van de officier van justitie te vragen.

Klachtonderzoek politie

8. De klachtencommissie geeft in haar advies aan dat bij de chef van dienst van de basiseenheid West informatie was binnengekomen over een door verzoeker gepleegde zeer ernstige bedreiging die hoog werd ingeschat. De chef van dienst van basiseenheid West had daarover contact opgenomen met politieambtenaar S., die op de bewuste dag operationeel leidinggevende chef van dienst was. Het was de commissie gebleken dat S. op zijn beurt contact had opgenomen met de chef van dienst Regio om te bespreken wat er met deze zaak diende te gebeuren. Ook de chef van dienst Regio schatte de situatie ernstig in, waarna S., in overleg met zijn chef, besloot om verzoeker aan te houden.

Welke informatie was beschikbaar over het uiten van bedreigingen?

9. Uit het registratiesysteem van de politie blijkt dat R., de vriendin van de broer van verzoeker, omstreeks 16:00 uur een melding deed bij de politie van bureau West dat verzoeker haar ernstig had bedreigd door de telefoon. R. gaf aan dat verzoeker naar haar onderweg was om haar en haar woning 'te verbouwen'. Volgens R. stond verzoeker bekend als geweldpleger.

10. Volgens een tweede mutatie kwamen R. en J., de broer van verzoeker, omstreeks 17:00 uur naar het politiebureau met een 9-mm patroon die zij zeiden in de brievenbus te hebben gevonden en met de mededeling dat B., een vriend van verzoeker, hen om 16.40 uur had gebeld om te laten weten dat verzoeker en hij naar hen onderweg waren.

Welke informatie was beschikbaar over mogelijk vuurwapenbezit/-gebruik?

11. Uit de registratie van de eerste melding van bedreiging, blijkt dat R. had aangegeven dat verzoeker in het bezit zou zijn van een mini-Uzi (automatisch vuurwapen). Volgens R. had haar partner J., de broer van verzoeker, gehoord dat de mini-Uzi door meerdere personen was gezien bij een ruzie in café H. in het voorgaande weekend, maar dat niemand hierover durfde te verklaren uit angst voor verzoeker. R. en J. waren toen niet in het café geweest. Volgens R. zou verzoeker de laatste tijd behoorlijk doorgedraaid zijn.

12. In de rapportage van de vier politieagenten die naar aanleiding van de melding van een vechtpartij in café H., op 13 juli 2008, ter plaatse zijn gegaan, staat dat de vechtpartij al over was toen zij aankwamen en dat de partijen al weg waren, maar dat van andere bezoekers was vernomen dat verzoeker werd geprovoceerd en dat hij iemand een bloedneus had geslagen. Er werd geen melding gemaakt van de aanwezigheid of het gebruik van vuurwapens bij de ruzie.

13. In haar schriftelijke verklaring tijdens het klachtonderzoek gaf politieambtenaar Jo. aan dat zij tijdens de noodhulp een melding had gekregen van een ruzie in café H. Toen zij en haar collega ter plaatse kwamen, bleken de twee partijen niet meer aanwezig, maar volgens Jo. werd aan de politie verteld dat verzoeker bij de ruzie betrokken was en er zou ook door iemand met een vuurwapen zijn gezwaaid. Zij geeft niet aan wie dat was geweest. Gelet op het feit dat deze informatie later bekend is geworden en geen rol heeft gespeeld bij de beslissing tot aanhouding, betreft dit slechts achtergrondinformatie.

14. Verzoeker kwam herhaaldelijk voor in het registratiesysteem van de politie (BPS). De korpsbeheerder geeft in zijn oordeel van 9 januari 2009 aan dat hieruit, in combinatie met de meldingen, bleek dat de kans best aanwezig was dat verzoeker in het bezit was van een vuurwapen en dat hij daar ook gebruik van zou kunnen maken. Gelet op het feit dat deze informatie later bekend is geworden en geen rol heeft gespeeld bij de beslissing tot aanhouding, betreft dit slechts achtergrondinformatie.

Wat was de reden voor aanhouding?

15. Uit het proces-verbaal van aanhouding blijkt dat de reden voor de aanhouding van verzoeker was gelegen in een binnengekomen tip dat verzoeker een vuurwapen voorhanden zou hebben. In het proces-verbaal staat dat verzoeker was aangehouden wegens verdenking van overtreding van artikel 26 van de Wet wapens en munitie ('het voorhanden hebben van een vuurwapen', zie Achtergrond, onder I.).

16. Politieambtenaar V., die betrokken was bij de aanhouding, gaf in zijn schriftelijke verklaring tijdens het klachtonderzoek aan dat verzoeker werd aangehouden wegens het voorhanden hebben van een automatisch vuurwapen. Politieambtenaar D. verklaarde dat zij verzoeker in de politieauto had verteld dat hij was aangehouden terzake bedreiging en de Wet wapens en munitie.

17. Chef van dienst S. verklaarde aan de klachtencommissie dat hij, in overleg met zijn chef, besloot verzoeker aan te laten houden op grond van de bedreigingen en mogelijk vuurwapenbezit.

18. De korpsbeheerder gaat er in zijn oordeel over de klacht vanuit, in navolging van de klachtencommissie, dat verzoeker was aangehouden op grond van bedreigingen en mogelijk vuurwapenbezit.

Onderzoek Nationale ombudsman

19. Uit de overgelegde mutaties over verzoeker in het registratiesysteem van de politie wordt de Nationale ombudsman duidelijk dat verzoeker vele malen in het systeem voorkomt. De overgelegde registraties dateren uit de periode 2005-2008. Volgens informatie van de politie zou verzoeker een incassobureau voor criminelen hebben. Er is in de genoemde periode een aantal aangiftes en meldingen tegen verzoeker gedaan vanwege (telefonische) bedreiging, waarvan enkele verband lijken te houden met verzoekers incassopraktijk en andere meer lijken terug te voeren op privéaangelegenheden. In een mutatie uit maart 2006 over een ruzie waarbij verzoeker betrokken was, staat aan het eind de volgende waarschuwing: "bij een melding moet men rekening houden met vuurwapens. Zeker L. (verzoeker; N.o.) schuwt geen geweld." Broer J. heeft in oktober 2006 melding gemaakt van telefonische bedreiging door verzoeker. Hij durfde geen aangifte te doen. In de mutatie staat dat J. een eerdere aangifte tegen verzoeker onder bedreiging van verzoeker weer heeft ingetrokken. Volgens J. is verzoeker erg gevaarlijk en ook vuurwapengevaarlijk. Uit de overgelegde mutaties blijkt de Nationale ombudsman niet dat verzoeker een vuurwapen voorhanden heeft gehad, met een vuurwapen heeft gedreigd of verdacht werd van overtreding van de Wet wapens en munitie. Wel komt uit de registraties naar voren dat verzoeker over een periode van meerdere jaren volgens verschillende partijen bedreigingen met geweld heeft geuit dan wel gewelddadig gedrag heeft vertoond.

Beoordeling

20. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. In dit geval gaat het om bescherming van het recht op persoonlijke vrijheid. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen. Zo biedt artikel 53 Wetboek van Strafvordering (Sv.) een wettelijke basis voor aanhouding van een

persoon ten aanzien van wie een redelijke verdenking van een strafbaar feit bestaat.

21. Voor de beoordeling van de vraag of de politie in redelijkheid de aanhouding van verzoeker kon bevelen, is van belang of verzoeker kon worden aangemerkt als verdachte van een strafbaar feit in de zin van artikel 27 Sv. (zie Achtergrond, onder II.). Iemand kan slechts als verdachte worden aangemerkt indien er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld. Het vermoeden van schuld dient te steunen op specifieke feiten of omstandigheden van het geval en dit dient bovendien naar objectieve maatstaven gezien redelijk te zijn.

22. Uit de overgelegde informatie ontstaat het beeld dat er binnen de politie geen eenduidigheid bestaat over de precieze wettelijke grondslag voor de aanhouding van verzoeker. In het oordeel van de korpsbeheerder en in een aantal verklaringen van betrokken politieambtenaren wordt gemeld dat de reden voor aanhouding was gelegen in verdenking van bedreiging en van vuurwapenbezit, terwijl het proces-verbaal van aanhouding alleen rept over verdenking van overtreding van de Wet wapens en munitie.

23. Het is de Nationale ombudsman uit de verstrekte informatie gebleken dat er voldoende concrete en actuele omstandigheden waren om een verdenking van bedreiging (artikel 285 Wetboek van Strafrecht; zie Achtergrond, onder III.) op te baseren. Niet alleen waren er eerder op de dag, kort na elkaar, twee meldingen van telefonische bedreiging door verzoeker binnengekomen, ook kwamen de melders met een 9-mm patroon naar het politiebureau. Verder had verzoeker volgens de melders gezegd dat hij naar hen onderweg was om hen iets aan te doen. De melders gaven aan bekend te zijn met de gewelddadige reputatie van verzoeker. Op basis van deze gegevens waren zij ervan overtuigd dat verzoeker zijn dreigementen daadwerkelijk zou uitvoeren. Ook de politie kon naar het oordeel van de Nationale ombudsman in redelijkheid van deze mogelijkheid uitgaan. Hierbij overweegt de Nationale ombudsman dat uit het politieregistratiesysteem blijkt dat verzoeker daarin verscheidene malen voorkomt wegens meldingen en aangiftes tegen hem van (verbale) bedreigingen met geweld.

24. De politie kan een verdachte in geval van ontdekking op heterdaad aanhouden zonder een bevel tot aanhouding van de officier van justitie (artikel 53 Sv; Achtergrond, onder IV.). Er is sprake van ontdekking op heterdaad wanneer het strafbare feit wordt ontdekt, terwijl het wordt begaan of terstond nadat het is begaan. Alleen kort na de ontdekking is sprake van ontdekking op heterdaad.

25. Vast is komen te staan dat de politie vanaf de meldingen, die kort na elkaar zijn gedaan, steeds met de zaak bezig is geweest. De tweede melding bevestigde de ernst van de situatie. De politie heeft toen postgevat in de omgeving van de woning van de melders. Toen het voertuig van verzoeker elders werd gesignaleerd, is daar postgevat. Kort daarna is verzoeker aangehouden. De aanhouding vond een uur na de tweede melding plaats. Tussen de meldingen zat een uur. Nu de politie direct na de tweede melding ter plaatse is

gegaan en tot het moment van verzoekers aanhouding bezig was met het lokaliseren van verzoeker, oordeelt de Nationale ombudsman dat er nog sprake was van een 'verse toestand'. Er kon dus van ontdekking op heterdaad gesproken worden.

26. Op basis van deze informatie is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie in redelijkheid kon besluiten om verzoeker aan te houden. Het politie heeft met zijn optreden het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid - worden gerespecteerd niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. De wijze van aanhouding

Standpunt verzoeker

1. Verzoeker stelt dat de aanhouding zonder dat daar reden toe bestond op overdreven wijze met veel machtsvertoon was uitgevoerd. Verzoeker gaf aan dat hij opeens veel politieauto's zag met 'toeters en bellen'. Hij zag dat zijwegen waren afgezet en dat een grote politieauto de Herebrug blokkeerde. Volgens verzoeker waren er misschien wel dertig politieambtenaren aanwezig, zelfs op de fiets.

Standpunt korpsbeheerder

2. De korpsbeheerder bleef bij zijn oordeel dat de klacht ongegrond is. In navolging van het advies van de klachtencommissie, oordeelde de korpsbeheerder dat de politiemedewerkers een zorgvuldige afweging hadden gemaakt bij de keuze tot aanhouding met behulp van de autoprocedure. De autoprocedure was ook correct uitgevoerd. Volgens de korpsbeheerder was de aanhouding dan ook proportioneel.

Klachtonderzoek politie

3. Volgens de verklaring van chef van dienst S. tijdens de klachtprocedure bij de politie werd na de meldingen van R. en J. besloten om een tijdje post te vatten in de omgeving van de woning van R. in H. Het voertuig van verzoeker werd echter gesignaleerd in Groningen, waar verzoeker op een terras zat. Gezien de aard van de melding en de historie van verzoeker en de mededelingen van de chef van dienst van bureau West over mogelijk wapenbezit van verzoeker, besloot S. een autoprocedure te volgen in geval verzoeker met het voertuig zou gaan rijden. Dat deed verzoeker omstreeks 18:00 uur, waarna verzoeker om 18:10 uur werd aangehouden. S. gaf aan dat de autoprocedure werd uitgevoerd door medewerkers van de basispolitiezorg van het district Groningen/Haren. Bij de aanhouding hadden de betrokken politieambtenaren kogelwerende vesten aan en hielden politieambtenaren V., D. en O. hun vuurwapens gericht op het voertuig van verzoeker en werd verzoeker via een aantal gerichte opdrachten door politieambtenaar D. uit zijn auto gepraat.

4. S. verklaarde aan de klachtencommissie dat de feiten waarvoor verzoeker in BPS staat inzet van de autoprocedure rechtvaardigden. S. gaf aan dat hij op zijn werk zou worden aangesproken als hij verzoeker niet op deze manier zou hebben laten aanhouden. Volgens S. was er eerder door iemand aangifte wegens bedreiging tegen verzoeker gedaan en had deze persoon gesproken over "een aantal wapens", maar deze zaak had verder niets te maken met de onderhavige zaak, aldus S.

5. S. verklaarde aan de klachtencommissie dat er op het lichaam van verzoeker en in zijn auto geen vuurwapen was aangetroffen.

Beoordeling

6. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit beginsel brengt mee dat de politie bij het verrichten van opsporingsonderzoek in beginsel dient te kiezen voor een werkwijze die voor een verdachte het minst bezwarend is. De aanwending van strafvorderlijke bevoegdheden, zoals aanhouding, moet in overeenstemming zijn met de eisen van gematigdheid en evenredigheid. Daarbij dient de politie er steeds alert op te zijn dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een burger door de toepassing van strafvorderlijke bevoegdheden zo gering mogelijk is.

7. Hoewel het de Nationale ombudsman uit het overgelegde materiaal is gebleken dat er naast de melding van R. en J. over mogelijk vuurwapenbezit van verzoeker en de 9-mm patroon in hun brievenbus weinig ander materiaal was waaruit aannemelijk werd dat verzoeker een vuurwapen voorhanden had, heeft de Nationale ombudsman begrip voor de beslissing van de politie om bij de aanhouding van verzoeker het zekere voor het onzekere te nemen ter bescherming van omstanders en de betrokken politieambtenaren. De politie nam ten aanzien van verzoeker aan dat hij mogelijk in het bezit was van een mini-Uzi en achtte daarom zijn aanhouding dusdanig risicovol dat werd besloten tot toepassing van de met extra waarborgen omklede uitpraatprocedure. Hierbij acht de Nationale ombudsman van belang dat verzoeker een bekende van de politie was en zich volgens informatie bij de politie bezighield met incassoactiviteiten voor criminelen. Daardoor verkeert hij in een milieu waardoor hij gemakkelijker dan andere burgers in een dergelijke procedure betrokken kan worden. De Nationale ombudsman hecht hierbij grote waarde aan de ruimte die de politieprofessionals bij de afweging van relevante omstandigheden en bij de risico-inschatting in dit soort situaties dient toe te komen.

8. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie door tot aanhouding van verzoeker via de uitpraatprocedure 'vuurwapengevaarlijke verdachte(n)' over te gaan niet in strijd heeft gehandeld met het behoorlijkheidsvereiste van evenredigheid.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

IV. Het reageren op belsignalen van verzoeker

Standpunt verzoeker

1. Verzoeker geeft aan dat hij na aankomst op het politiebureau in een arrestantencel werd geplaatst, waar hij pijn op zijn borst kreeg en benauwd werd. Verzoeker zegt hartpatiënt te zijn en daarom medicijnen te slikken. Volgens de advocaat staat verzoeker op een spoedlijst voor catheterisatie. De medicijnen lagen nog in verzoekers auto. Verzoeker geeft aan dat hij vijf of zes keer via de intercom tevergeefs heeft geprobeerd om contact te krijgen met een politieambtenaar. Volgens de advocaat kwam er pas na lang aandringen een politieambtenaar die vertelde dat het op dat moment erg druk was. Verzoeker verklaarde aan de klachtencommissie dat hulpofficier S. na zes keer bellen bij hem was gekomen. Verzoeker legde aan hem uit wat er aan de hand was en volgens verzoeker had S. toen zijn medicijnen uit de auto gehaald en deze met twee bekertjes water aan hem gegeven. Op een later punt in zijn verklaring gaf verzoeker aan dat S. goed voor hem had gezorgd en hem had gevraagd of het goed met hem ging. Na inname van de medicijnen ging het naar eigen zeggen weer beter met verzoeker.

Standpunt korpsbeheerder

2. De korpsbeheerder verklaarde de klacht, in navolging van het advies van de klachtencommissie, ongegrond. In zijn reactie aan de Nationale ombudsman bleef hij bij dat oordeel. De korpsbeheerder achtte het onwaarschijnlijk dat er niet op de belsignalen van verzoeker was gereageerd nu er tenminste twaalf politiemedewerkers in de nabijheid van de ophoudkamer waren geweest.

3. In zijn reactie op enkele aanvullende vragen van de Nationale ombudsman gaf de korpsbeheerder aan dat er geen (arrestanten)logging wordt bijgehouden van de plaatsing, het verblijf en het vertrek uit een ophoudkamer op het politiebureau. Ook zijn er geen werkende camera's meer. Dit heeft te maken met de ingebruikname van het nieuwe cellencomplex aan de Hooghoudtstraat in Groningen in januari 2008.

Klachtonderzoek politie

4. In haar advies gaf de klachtencommissie aan dat de bewering van verzoeker dat hij meerdere keren op de bel had gedrukt en lang moest wachten voor er iemand bij hem kwam, in tegenspraak was met de bewering van hulpofficier/chef van dienst S. die verklaarde dat hij direct naar verzoeker was gegaan. De klachtencommissie heeft de verklaring van S. begrepen als zou S. meteen na aankomst van verzoeker op het politiebureau naar hem zijn toegegaan voor de voorgeleiding. Dit is niet in overeenstemming met wat S. heeft verklaard. S. verklaarde eerst een briefing te hebben gehad met de politieambtenaren die betrokken waren bij de aanhouding. Dit vindt bevestiging in de schriftelijke verklaringen van politieambtenaren V. en D. die beiden

aangaven dat nadat verzoeker door collega's in een ophoudkamer was geplaatst, zij met S. hadden gesproken over de afhandeling van de aanhouding. Volgens S. was hij daarna meteen naar verzoeker gegaan.

5. Tijdens het klachtonderzoek verklaarde hulpofficier S. dat verzoeker om 18:25 uur op het politiebureau aankwam en dat de voorgeleiding plaatsvond om 18:45 uur. In het proces-verbaal van aanhouding staat dat de voorgeleiding plaatsvond om 18:40 uur. S. gaf aan dat hij zich aan verzoeker had voorgesteld als hulpofficier van justitie. Volgens S. zei verzoeker op dat moment dat hij last van zijn hart had en daarvoor medicijnen gebruikte. Toen verzoeker aangaf dat deze medicijnen in zijn auto lagen, besloot S. naar eigen zeggen om deze meteen, nog tijdens de voorgeleiding, uit de auto te halen en aan verzoeker te geven.

Beoordeling

6. Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat overheidsinstanties aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die overheidsinstanties zijn aangewezen. Dit vereiste brengt mee dat een politieambtenaar tijdig reageert op belsignalen van een persoon in een ophoudcel in een politiebureau om na te gaan wat er aan de hand is en of deze persoon medische zorg nodig heeft.

7. Het is vast komen te staan dat er twintig minuten zijn verstreken voordat S. bij verzoeker in de ophoudkamer kwam. Op basis van de verklaringen van verzoeker en S., die op dit punt overeenkomen, stelt de Nationale ombudsman vast dat S. meteen nadat hij van verzoeker hoorde over zijn gezondheidsprobleem actie heeft ondernomen door de medicijnen van verzoeker uit de auto te halen en aan verzoeker te verstrekken waardoor de symptomen van verzoeker verdwenen. Verzoeker gaf aan tevreden te zijn over dit optreden van S.

8. Uit de verstrekte informatie is de Nationale ombudsman niet gebleken dat de politie op de hoogte was van verzoekers gezondheidsprobleem. Verzoeker heeft niet aangevoerd dat hij de politieambtenaren bij zijn aanhouding of daarna heeft verteld over zijn hartproblemen dan wel dat zijn medicijnen in zijn auto lagen. Dit laat echter onverlet dat de politie tijdig moet reageren op belsignalen vanuit een ophoudkamer. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat verzoeker gedurende twintig minuten verschillende belsignalen heeft gegeven. Immers, toen hulpofficier S. bij hem kwam heeft hij meteen van zijn hartproblemen melding gemaakt. Gezien de toestand waarin verzoeker verkeerde, heeft de Nationale ombudsman er begrip voor dat een wachttijd van twintig minuten door verzoeker als lang en mogelijk zelfs beangstigend is ervaren. De politie heeft niet aannemelijk gemaakt dat er redenen waren waardoor niet eerder op de signalen van verzoeker kon worden gereageerd. Volgens de korpsbeheerder en de klachtencommissie bevonden zich twaalf medewerkers in de nabijheid van de ophoudkamer waarin verzoeker

verbleef. Dat was voor hen voldoende om aannemelijk te achten dat er op de signalen van verzoeker was gereageerd. Los van dit punt, heeft de politie niet aangetoond of aannemelijk gemaakt dat er eerder dan pas na twintig minuten was gereageerd. Op basis van de genoemde overwegingen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie niet tijdig en adequaat heeft gereageerd op de belsignalen van verzoeker vanuit de ophoudkamer. Hierdoor heeft de politie niet gehandeld in overeenstemming met het vereiste van bijzondere zorg.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

V. Meedelen reden van aanhouding en horen van verzoeker

Standpunt verzoeker

1. Verzoeker stelt dat hij bij de aanhouding noch bij aankomst op het politiebureau op de hoogte werd gesteld van de reden voor zijn aanhouding, ondanks dat hij meerdere keren om uitleg had gevraagd. Verzoeker verklaarde aan de klachtencommissie dat in de politieauto tegen hem was gezegd: "bek houden en kop naar beneden, je hoort het vanzelf wel". Volgens de advocaat kreeg verzoeker pas bij zijn vrijlating te horen waarvoor hij was aangehouden en alleen omdat hij daar zelf om vroeg. De advocaat geeft aan dat verzoeker toen werd verteld dat een stadgenoot een melding tegen hem had gedaan van bedreiging en het voorhanden hebben van een vuurwapen in zijn auto. Verzoeker verklaarde aan de klachtencommissie dat hulpofficier S. in eerste instantie niet aan hem wilde vertellen wie de melding had gedaan bij de politie.

2. Enkele uren na zijn insluiting, rond 21:00 uur, werd verzoeker volgens de advocaat vrijgelaten, zonder dat hij was voorgeleid aan een hulpofficier van justitie en zonder dat hij was verhoord over de verdenking die blijkaar tegen hem bestond. Verzoeker verklaarde aan de klachtencommissie dat hij niet was voorgeleid en dat hij niet met hulpofficier S. had gesproken. Op een later punt in zijn verklaring bevestigde verzoeker de stelling van zijn advocaat dat er geen verhoor had plaatsgevonden en verklaarde verzoeker dat hij alleen maar met S. had gesproken. Op weer een later punt verklaarde verzoeker dat S. niet direct na verzoekers aankomst op het politiebureau bij hem was gekomen en dat ze elkaar niet langer dan een minuut hadden gesproken.

Standpunt korpsbeheerder

3. De korpsbeheerder verklaarde de klachten over het niet meedelen van de reden van aanhouding en het niet horen van verzoeker ongegrond. De korpsbeheerder verwijst hierbij naar het klachtonderzoek. De klachtencommissie had zich over deze klachtonderdelen niet expliciet uitgesproken in zijn advies. De korpsbeheerder gaf aan dat uit het klachtonderzoek is gebleken dat verzoeker zowel tijdens het overbrengen naar het politiebureau als tijdens zijn voorgeleiding aan de hulpofficier van justitie op het

politiebureau was geïnformeerd over de reden voor zijn aanhouding. Uit het klachtonderzoek is volgens de korpsbeheerder niet alleen gebleken dat verzoeker was voorgeleid, maar ook dat hij omstreeks 19:38 uur op de avond van zijn aanhouding was gehoord. Verzoeker wenste echter geen verklaring af te leggen.

Klachtonderzoek politie

4. Politieambtenaar D. verklaarde tijdens het klachtonderzoek dat zij in de politieauto naast verzoeker op de achterbank zat en dat zij hem toen vertelde dat hij was aangehouden voor bedreiging en overtreding van de Wet wapens en munitie. Zij gaf in haar verklaring verder aan dat verzoeker vervolgens een aantal inhoudelijke vragen stelde over de zaak die zij niet kon beantwoorden. Dat heeft ze hem ook meegedeeld.

5. Hulpofficier S. verklaarde tijdens het klachtonderzoek dat hij om 18:45 uur naar verzoeker in de ophoudkamer was gegaan voor de voorgeleiding. S. gaf aan dat hij zich aan verzoeker voorstelde als hulpofficier van justitie. S. verklaarde dat hij verzoeker duidelijk had uitgelegd wie hij was en uitgebreid met hem had gesproken. Volgens S. had hij verzoeker verteld waarvoor hij was aangehouden en waarom dat via de autoprocedure was gebeurd. Ook vertelde hij verzoeker dat deze niet tot antwoorden verplicht was. Volgens S. legde verzoeker direct de link met zijn broer. S. gaf aan dat hij dit had beaamd. Verzoeker ontkende volgens S. in alle toonaarden betrokken te zijn geweest bij een bedreiging. Volgens S. had verzoeker begrip voor de actie van de politie, maar was hij boos op zijn broer. S. verklaarde verder dat hij tegen verzoeker had gezegd dat deze nog een verklaring mocht afleggen, maar dat hij zelf geen verklaring van verzoeker had opgenomen en dat hij geen proces-verbaal had opgemaakt. Volgens S. wordt van een voorgeleiding geen apart proces-verbaal opgemaakt.

6. Uit het proces-verbaal van verhoor blijkt dat verzoeker omstreeks 19:38 uur door politieambtenaren Jo. en Bo. is gehoord. In het proces-verbaal staat dat zij verzoeker hebben meegedeeld waarvan hij werd verdacht. Er staat niet in wat zij hem hebben verteld. Uit het proces-verbaal blijkt dat verzoeker heeft aangegeven dat hij geen verklaring wilde afleggen en dat hij zijn verklaring niet wenste te ondertekenen.

7. S. gaf tijdens het klachtonderzoek aan dat verzoeker na het verhoor was heen gezonden. S. verklaarde verzoeker niet persoonlijk in vrijheid te hebben gesteld.

Beoordeling

Meedelen reden aanhouding

8. Uit de verstreekte informatie is voor de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker de reden voor zijn aanhouding heeft vernomen. Verzoeker ontkent dat ook niet. Alleen het moment waarop dit is gebeurd wordt betwist. Omdat de

grondslag van de aanhouding onduidelijk was, is ook van belang of verzoeker te horen heeft gekregen dat de reden voor de aanhouding (mede) was vanwege een verdenking van bedreiging. Volgens politieambtenaar D. is verzoeker al in de politieauto meegedeeld dat de aanhouding was gebaseerd op bedreiging en wapenbezit. Volgens hulpofficier S. heeft hij verzoeker persoonlijk op de hoogte heeft gesteld van de reden. Verzoeker ontkent niet dat hij met S. heeft gesproken. Hoewel uit de verklaring van S. niet expliciet blijkt wat hij tegen verzoeker heeft gezegd, heeft S. in de klachtprocedure aangegeven dat zijn beslissing tot aanhouding was gebaseerd op verdenking van bedreiging en mogelijk wapenbezit. Het is dan ook aannemelijk dat hij dit tegen verzoeker heeft gezegd. Dat sluit ook aan bij details uit zijn verklaring over het gesprek, namelijk dat hij verzoeker heeft verteld waarom de autoprocedure was ingezet, dat verzoeker de bedreiging ontkende en dat hij boos was op zijn broer vanwege een valse melding. Uit het proces-verbaal van verhoor blijkt dat de reden van de aanhouding aan verzoeker is verteld, al wordt niet omschreven wat er is gezegd. De visie van verzoeker staat tegenover drie (ambtsedige) verklaringen van verschillende politieambtenaren die anders beweren. Op basis van deze informatie acht de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker op enig moment na zijn aanhouding, en niet pas bij zijn vrijlating, is meegedeeld dat de reden voor zijn aanhouding (mede) was gelegen in de verdenking van bedreiging.

Dit klachtonderdeel mist feitelijke grondslag.

Horen

9. Uit de verstreekte informatie is voor de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker is voorgeleid en is gehoord. Volgens de verklaring van S. is hij in zijn hoedanigheid als hulpofficier naar verzoeker gegaan voor de voorgeleiding. Verzoeker heeft naar eigen zeggen niet ervaren dat hij is voorgeleid, maar hij ontkent niet dat S. bij hem is gekomen in de ophoudkamer en dat ze hebben gesproken. Verzoeker verklaarde aan de klachtencommissie dat hij met S. heeft gesproken over de melding en dat hij zijn broer daarvan verdacht. Uit het proces-verbaal van aanhouding blijkt dat verzoeker om 18:40 uur is voorgeleid. Volgens S. was het om 18:45 uur. Hoewel er geen apart proces-verbaal beschikbaar is over de voorgeleiding, acht de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk dat dit is gebeurd. In het proces-verbaal van verhoor dat op ambtseed/-belofte is opgemaakt door politieambtenaren Jo. en Bo. staat dat verzoeker om 19:38 uur is gehoord, maar dat hij geen verklaring wilde afleggen. Hierin staat ook dat verzoeker de verklaring niet wilde ondertekenen. De verklaring van verzoeker dat hij niet is voorgeleid en niet is gehoord staat hiermee tegenover (ambtsedige) verklaringen van verschillende politieambtenaren. Op basis van deze informatie acht de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk dat verzoeker is voorgeleid en dat hij is gehoord.

Dit klachtonderdeel mist feitelijke grondslag.

Slotbeschouwing

De Nationale ombudsman realiseert zich dat toepassing van de autoprocedure bij de aanhouding van verzoeker een grote impact op hem heeft gehad. De omstandigheid dat bij de uitvoering van een autoprocedure vele politieambtenaren zijn betrokken, zijwegen worden afgezet, en meerdere politieambtenaren hun vuurwapens gericht houden op de verdachte maakt deze wijze van aanhouding tot een ingrijpende.

Het dient echter niet uit het oog te worden verloren dat de autoprocedure tot doel heeft om omstanders en betrokken politieambtenaren bescherming te bieden bij de aanhouding van een (potentieel) gevaarlijke verdachte. In dit geval waren er meldingen over verzoeker bij de politie binnengekomen van bedreiging en mogelijk vuurwapenbezit. In het besluitvormingsproces over de aanhouding van verzoeker heeft een rol gespeeld dat verzoeker een bekende van de politie is, dat verzoeker mogelijk een incasso-praktijk in de onderwereld runt en dat hij bekend staat als geweldpleger. Deze feiten acht de Nationale ombudsman van belang bij de risico-inschatting die de politie moest maken. Hierbij dient ruimte te zijn voor de politie-professionals om hun eigen afweging te maken.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Groningen, is gegrond ten aanzien van:

- het niet-reageren op belsignalen, wegens schending van het vereiste van bijzondere zorg;

niet gegrond ten aanzien van:

- het aanmerken als verdachte;
- de wijze van aanhouding;
- het niet meedelen van redenen aanhouding;
- het niet horen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Wet wapens en munitie

Artikel 26, eerste lid

"(...) Het is verboden een wapen of munitie van de categorieën II en III voorhanden te hebben."

II. Wetboek van strafvordering (Sv.)

Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit."

III. Wetboek van Strafrecht

Artikel 285, eerste lid

"Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie."

IV. Wetboek van strafvordering (Sv.)

Artikel 53, eerste lid

"In geval van ontdekking op heterdaad is ieder bevoegd de verdachte aan te houden"